

MALACOLOGICAL NEWS

II. évf. 1. szám

BUDAPEST

1999

Méltó megemlékezés

Drimmer László

Abstract. In memoriam. Author tells about Hungarian malacologists who for various reasons had to leave Hungary and became famous abroad.

A jövő évben két fontos évfordulót ünnepelhetünk. Egyik a honfoglalás ezeréves évfordulója, a másik a „Csigák Nemzetközi Évé“. Mivel ez a két évforduló egybeesik, indítatva érezzük magunkat arra, hogy ne csak honfoglaló eleinkre, hanem azokra is emlékezzünk, akik – bár elszármaztak hazánkból –, nem kevésbé öregbítették hazánk hírnevét a tudományos világban.

Azokról a kutatókról és szerzőkről, – volt honfitársainkról – szeretnék megemlékezni, akik elhagyva hazánkat, nem tagadták meg természettudományos érdeklődésüket, így erősítve a magyar csigászok hírnevét a világban. Nem sokan tudják eredeti származásukat, ugyanis hazájukat elhagyva – idegenben – kénytelenek voltak jó hangzású magyar nevüket némileg megváltoztatni, hogy az idegen környezetben jobban megjegyezhető legyen. Ez irányú kutatásaim során rájöttem, hogy ezt egyszerűen úgy érték el, hogy a külföld számára nehezen kiejthető és megjegyezhető családnevükhöz hozzáragasztották keresztnévük egy vagy két kezdőbetűjét, így váltak ismertté. Ez a névváltoztatás

egyúttal megnehezítette nemzeti hovatartozásuk megítélését, ez azonban mit sem von le dicsőségükből. A teljesség igénye nélkül ismertetem közülük a legjelentősebbeket.

Ald Elemér: Kevés új csigafajt írt le, de kiemelkedő érdeme a csigák mozgásának vizsgálata. Megállapította, hogy egyes fajok – kihasználva a föld forgó mozgását – naponta akár negyvenezer kilométert is képesek megtenni.

Boett Gergely: Ugyancsak kevés csigafajt írt le. Halálának időpontja ismeretlen, lehet hogy még él valahol. Születése időpontját azonban pontosan ismerjük. 1629. 03. 12., vagy 1718. 06. 11., esetleg 1892. 04. 19., de lehet hogy máskor.

Broderi Péter: A legpechesebb csigász volt. A legtöbb új csigafajt ő írta le, helyesebben a titkárának diktálta. A titkár becsületes ember volt, halála előtt bevallotta, hogy teljesen analfabéta, egyetlen betűt sem tud leírni. Így a Broderi által diktált leírások elvesztek, mielőtt napvilágot láttak volna. Péter néhány utólag emlékezetből leírt ugyan, de a leírások nem hasonlítottak a csigák alakjára.

Bourgu Ignác: Bár a múlt században élt, ennek ellenére előrelátó volt. Időnként nem csak előre, oldalra is látott, így vette észre például a *Lehmania nyctelia* nevű meztelen csigát, amelyet azonnal le is írt.

Carpenti Ernő: Eredetileg Kárpáti Ernőnek hívták, később módosított a nevén a fentebb említettek miatt.

Dacos Tamás: Nagyon konok csigász volt, ami a nevéből is kiderül. Az általa elnevezett fajokat kézzel írta le.

Dautz Ember Gergely: Kifinomult ízlésű kolléga volt. Minden csigát megízlelt. Ha nem ismerte fel az adott fajra jellemző sajátos ízt, új fajként írta le. Sohasem tévedett.

Drap Arnold: Kortársaitól eltérően az általa leírt csigáknak szép hangzású latin neveket adott.

Fag Ottó: A Fagotia-fajok feltalálója.

Fau Ervin: A FAU-nisztika volt az érdeklődési köre.

Eichwal Dávid: Róla kevest tudunk.

Hel Dezső: Róla még annyit se.

Gittenberg Ernő: Ma is él, leghőbb vágya a kocka alakú, valamint a szomszéd égitesteken élő csigák leírása.

Deshay Ester: Az egyetlen külföldre távozott, biztosan női csigászunk. Megállapította hogy a csigaházak jobbra vagy balra kanyarodnak, miközben maguk az állatok egyenesen haladnak tovább. Legtöbben így veszítik el a házukat.

Frauenfel Dénes: Mások szerint Dóra, mert ha Dénes volt, nem lehetett volna FRAU, ugyanis egy Enfel nevű pasashoz ment feleségül, akit szintén leírt.

Kauf Elek: Nem gyűjtötte, hanem vásárolta a csigákat. Nomen est omen.

Lindhol Márton: Sok új fajt írt le, egyeseket többször is. Írása azonban olvashatatlan, ezért nem ismerjük az általa leírt fajokat. Neve egy róla elnevezett faj által mégis fennmaradt.

Maltz András: Kizárólag addig nem ismert fajokat írt le. Ő volt minden idők legnagyobb csigásza, testmagassága ugyanis meghaladta a két méter három centimétert.

Menk Ervin: Tragikus sorsú csigász volt. Egy zivatar alkalmával, gyűjtés közben belecsapott a menke.

Michau Dénes: Fő érdeme a csigák DNS-ének felfedezése.

Monta Gusztáv: Nem csak új fajok leírásával, hanem a csigák magatartásának vizsgálatával is foglalkozott. Megállapította hogy ezek az állatok semmibe veszik a tűzvédelmi szabályokat, mert gyakorta okoznak avar- és bozóttüzeket. Ezt abból következtette ki, hogy a leégett területeken mindenütt talált megpörköldött házakat.

Paladil Henrik: Erősen rövidlátó volt, ezért csak azokat az apró fajokat írta le, melyeket egyszerre át tudott tekinteni.

Por Roland: Hánytott sorsú hazánkfia, aki többek között a Vallonia pulchellát írta le. Ezért a flamandok kiközösítették és többé nem tehetette be a lábát Belgium területére, ahol az ominózus fajt megtalálta.

Riss Ottó: Olaszországba távozott, ahol kedvenc étele lett a rizottó. Ez az étel saját találmánya volt azon kívül, hogy számos csigafajt írt le evés közben.

Rossmässl Ervin: A csigafajok leírásához eredeti módszert

alkalmazott. Először kitalált egy sereg fajnevet, azután megke-
reste a hozzájuk illő csigafajokat. A módszer egyetlen hibája
hogy a névhez illő fajokat mások már korábban más néven leír-
ták (lásd: szinonim nevek).

Stabil Elemér: Fő érdeme a csigák négydimenziós kiterje-
désének felfedezése. Ő jött rá ugyanis, hogy a csigáknak nem
csak szélességük, hosszúságuk és magasságuk, tehát három-
irányú kiterjedésük, hanem **BETERJEDÉSÜK** is van. Erre úgy
jött rá, hogy éppen akkor nézett be a házukba, amikor behúzód-
tak.

Strö Márton: Sokáig vitatták azt az állítást hogy a héj a
csigával együtt növekszik. Az ellenérv az volt, hogy a héj a szá-
jadék ellenére sem tud táplálkozni. Megállapítását ma már egyre
kevesebben vitatják.

Végül, de nem utolsósorban meg kell emlékeznünk a **layos-
mizsei Mizsei Layos** bácsiról, aki egymaga havonta legalább
százötven meztelen csigát írt le a káposztáskertjéből. Erről tu-
dományos művében számolt be, bár a mű címében némileg pla-
gizálta Karinthy Frigyes „Így irtok ti“ c. humoreszkjét. Művé-
nek címe: „Így irtok én“.